ਸ਼੍ਰੀਪਤੀ ਲਖੂ ਮਾਨੇ

ਬਨਾਮ

ਦ ਮੈਂਬਰ ਸੈਕਰੇਟਰੀ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ & ਓਆਰਐਸ.

(2012 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 556)

ਮਾਰਚ 30, 2022

[ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਮਾਨੀਅਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872: ਐਸ.ਐਸ. 67 ਅਤੇ 75 – ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਪਾਲਣਹਾਰ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਠੇਕੇਦਾਰ, ਨੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਲਈ ਵਰਕ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਰੁ.8,05,4,034/- ਸੀ, ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਲਾਗਤ ਤੋਂ 4.7% ਜ਼ਿਆਦਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪਾਈਪਾਂ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਚੂੰਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਆਸ ਦੇ ਪਾਈਪਾਂ ਨਾਲ ਵਰਕ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੇਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ – ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਦਾ ਕੰਮ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਬਿੱਲ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮਾਨਤੇ ਨਹੀਂ ਗਏ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ – ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਕੰਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰੁ.5,13,5,289/- ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 24,97,077/- ਦੇ ਨਾਲ 10% ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰਕਮ ਨੂੰ ਰੁ.7,19,412/- ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ – ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ – ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਏ) ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਦੂਜੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੱਤੀ – ਇਹ ਧਾਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਗੈਰ-ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਨੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੇ ਨਾ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ – ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੇ ਨਾ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ – ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਸਪਰਿਕ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਕੰਟਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀ ਛੱਡ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ

ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਸੀ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872: ਤਿਆਗ – ਇਹ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਮੌਲਿਕ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੂਲ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੁੱਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਬਦਲਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੂਲ ਕੰਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ – ਇਹ ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਾਇਤਵ ਜਾਂ ਬੰਧਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ – ਇੱਕ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਅਧੀਨ ਤਿਆਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਛੱਡ ਦੀ ਦਲੀਲ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਦਾਇਤਵ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਸਪਰਿਕ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਨੂੰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੇ ਤਿਆਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ, ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਕੁਆਂਟਮ ਮੇਰੂਇਟ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣਾਇਆ। [ਪੈਰਾ 22]

2. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਿਆ ਸੀ ਉਪਰੋਕਤ 3 ਦਾਵਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗਲਤ ਸਮਝ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦਾ ਤਿਆਗ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਕੌਂਤੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 23]

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 556 ਦੀ 2012.

24.04.2009 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 528 ਦੀ 1998.

ਵਿਨੇ ਨਵਾਰੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ., ਮਿਸ ਗਵੇਨ ਕਾਰਥਿਕਾ, ਮਿਸ ਅਭਾ ਆਰ. ਏ.ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੁਨੀਲ ਮੁਰਾਰਕਾ, ਸਤਯਜੀਤ ਏ. ਦੇਸਾਈ, ਸਿੱਧਾਰਥ ਗੌਤਮ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂਸ਼ਰਮਾ, ਸਤਯਕਾਮ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ ਅਨਘਾ ਐਸ. ਦੇਸਾਈ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਮਣੀਅਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੋਡੀਫਾਈ ਕਰਕੇ ਰੁ.2,94,977/- ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਨਾਲ 10% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਨੂੰ ਰੁ.7,19,412/- ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਆਜ ਨਾਲ ਮੋਡੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2. ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਵਿਨੇ ਨਵਾਰੇ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਸੁਨੀਲ ਮੁਰਾਰਕਾ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੈ। ਰਤਨਾਗਿਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਦਾਭੋਲ-ਭੋਪਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਪਾਈਪਡ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਿਵਿਦਾ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਫਲ ਨਿਵਿਦਾਕਾਰ ਬਣਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ 03.07.1986 ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਰੁ.80,45,034/- ਸੀ, ਜੋ ਅੰਦਾਜ਼ਿਤ ਲਾਗਤ ਤੋਂ 47% ਵੱਧ ਸੀ। ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ 30 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 28.07.1986 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਰਜ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 17.12.1986 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ।

4. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 29.12.1986 ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਆਸ ਦੇ ਸੀ-ਆਈ ਪਾਈਪਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮੈਂਟ ਪਾਈਪਾਂ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਕਾਰਜ ਆਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖਰੇ ਵਿਆਸ ਦੇ ਪਾਈਪਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੇਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

5. ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 02.03.1987 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਦਾ ਕੰਮ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 04.03.1987 ਨਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੋਧ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਰਜਾਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈੱਡ-ਵਰਕ ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੈੱਡ-ਵਰਕਾਂ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ

ਮਿਤੀ 01.07.1987 ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਬਿੱਲ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ। ਨਤੀਜਤਨ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਕੰਮ ਦਾ ਆਰਡਰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 01.03.1988 ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ 10 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ। ਤਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਅ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 51,35,289 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ 51,35,289 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (i) ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦਾ ਮੁੱਲ; (ii) ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ; (iii) ਮੁਆਵਜ਼ਾ; ਅਤੇ (iv) ਨੁਕਸਾਨ ਆਦਿ।

8. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ। ਜਵਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪਾਸੇ, 5 ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਡੀ ਡਬਲਯੂ.ਐੱਸ 1 ਤੋਂ 5 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤੇ।

9. ਅਖੀਰਕਾਰ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ, 02.09.1998 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ, ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 24,97,077 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ 10% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਨਾਲ।

10 .ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁੱਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਿਤ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਬੰਬਈ ਦੇ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

11. 24.04.2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਚ ਨਿਆਂਕ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਰਕਮ ਨੂੰ 7,19,412 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਾਈ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਆਇਆ ਹੈ।

12. ਅਸੀਂ ਹਮਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕ ਦੁਆਰਾ ਇਮਪੁਗਨਡ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ। **ਫੈਸਲਾ. ਆਸਾਨ ਸਮਝ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-**

ਕ੍ਰਮ ਨੰ.	ਦਾਵੇ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ	ਪਲੇਂਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ (ਰੁ.)	ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ (ਰੁ.)	ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ (ਰੁ.)
1.	ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਰ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।	1,28,564	28,418	28,418
2.	ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ/ਕੰਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਕੰਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਕੀਮਤ	52,352	44,294	44,294
3.	ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਹਾਈ	21,200	21,200	ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ
4.	ਬੇਕਾਰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ	1,57,000	1,57,000	1,57,000
5.	ਬੇਕਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰ	91,000	91,000	91,000
6.	ਓਵਰਹੈੱਡਸ	5,63,115	5,63,115	ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ
7.	ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	1,15,000	73,750	ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ

8.	ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ 18% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ	11,36,800	ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ	ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ
9.	ਨੋਟਿਸ ਚਾਰਜਿਜ਼	5,400	5,400	ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ
ਕੁੱਲ	5,14,349	2,47,377	71,962	

13. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਣੀ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾਮਤ: (i) ਰੁ. 21,000 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਹਾਈ; (ii) ਜਨਵਰੀ 1989 ਤੋਂ 30.09.1990 ਤੱਕ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਓਵਰ-ਹੈੱਡਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁ. 5,63,115; ਅਤੇ (iii) ਰੁ. 9,73,750 ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਦਾਵਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ।

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਕੋ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਠੇਕੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

15. ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਰੇਖਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:-

(i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 03.07.1986 ਨੂੰ ਵਰਕ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ 30 ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੀਨੇ;

(ii) 28.07.1986 ਦੀ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਦੁਆਰਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿ ਵਰਕ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਏ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਹੋਵੋ ਕਿ ਇਹ "ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਲੋੜਾਂ" ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ;

(iii) ਲਗਭਗ 5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, 17.12.1986 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ;

(iv) ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ 03.07.1986 ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਿਤੀ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 17.12.1986 ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਮਿਤੀ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੰਮ-ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ;

(v) ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ-1 ਪਾਈਪਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਿੰਟ ਪਾਈਪਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। ਜਦੋਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪਾਈਪਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹਿਆ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਈਪਾਂ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਵੇਂ ਰੇਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ 20.02.1987 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਚ ਇਹ ਤੱਥ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾ ਪੈਰਾ 8;

(vi) ਮਿਤੀ 20.02.1987 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 02.03.1987 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਪੰਚਨਾਦੀ । ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਕਿ 02.03.1987 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੈੱਡ-ਵਰਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਹ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਨ, “ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ", ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ;

(vii) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਤਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ 02.04.1987 ਨੂੰ ਬਿਠਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਪਾਈਪਲਾਈਨਾਂ;

(viii) ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 04.03.1987 ਨਾਲ, ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਪੰਚਨਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਅਤੇ ਕਰਜਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 10 ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

(ix) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 04.11.1987 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਭੇਜੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2 ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ [1] ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਤੇ [2] 20.02.1987 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 11 ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 11 ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਈ ਦੀ 04.11.1987 ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ 02.12.1987 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵੇ

ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 11 ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ;

(x) ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ 22.02.1988 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ 10 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 01.03.1988 ਤੋਂ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(xi) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, 22.03.1988 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ;

(xii) ਅਸਲ ਵਿੱਚ, 22.03.1988 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਦਾ ਕੰਮ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੇਟ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ;

(xiii) ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪ੍ਰੈਲ, ਜੂਨ, ਜੁਲਾਈ ਅਤੇ ਅਗਸਤ, 1988 ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੰਚਾਰ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਕਾਰਨ ਸੋਧੇ ਗਏ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ;

(xiv) ਜਦਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਠੇਕੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 03.07.1986 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ 03.01.1989 ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੇਵਲ ਦਸੰਬਰ, 1986 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੇਵਲ ਜੂਨ, 1989 ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋਈ ਸੀ;

(xv) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ 19.04.1989 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 10 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 25 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 06.10.1989 ਨੂੰ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ 17.06.1989 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ 31.12.1989 ਤੱਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਛੱਡਣ ਸਮੇਤ। ਮਾਨਤਾ, ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਅ) ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫਰਵਰੀ, 1988 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਕਤੂਬਰ, 1989 ਤੱਕ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਵੇਂ ਪਾਇਆ।

17. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ

ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮਾਫ਼ ਹੈ। ਧਾਰਾ 67 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਦਾਹਰਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"67. ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਅਸਰ.—ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮਾਫ਼ ਹੈ।"

ਉਦਾਹਰਣ

ਏ ਨੇ ਬੀ ਨਾਲ ਬੀ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ।

ਬੀ ਨੇ ਏ ਨੂੰ ਉਹ ਥਾਂ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਮੁਰੰਮਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਇਹ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਾਰਨ ਕਰਾਰ ਦਾ ਨਾ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਏ ਮਾਫ਼ ਹੈ।"

18. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ 03.07.1986 ਨੂੰ ਕੰਮ ਦਾ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਕ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 28.07.1986 ਨਾਲ ਕੰਮ ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਗਤੀਰੋਧ ਨੂੰ 17.12.1986 ਦੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਨਾਮਤ: (i) ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਾਰ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਾਈਪਾਂ ਦੇ ਵਿਆਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ; ਅਤੇ (ii) ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਕਰਾਰ ਦੇ ਨਾ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ।

19. ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੂਲ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਮੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਛੱਡ-ਛਾੜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੂਲ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਾਇਤਵ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ। ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਛੱਡ ਦੀ ਦਲੀਲ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਦਾਇਤਵ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ-ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਦਾਇਤਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸੇ। ਇਹ ਇਨਕਾਰ ਦਾਇਤਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ।

20. ਇਹ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਚੁਣਿਆ ਨਹੀਂ, (i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ; ਅਤੇ (ii) ਨਤੀਜਤਨ ਕਲਾਜ 3(ਏ) ਅਧੀਨ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ, ਜੇ ਉਹ

ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ, ਤਾਂ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 75 ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਉਪਚਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ (ਬਿਨਾਂ 'ਤਿਆਗ' ਦੇ ਅਸਲੀ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝੇ) ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

21. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦਾ ਤਿਆਗ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਮਈ, 1987 ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਬਿੱਲ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁੱਖ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੂਨ, 1989 ਤੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ 31.12.1989 ਤੱਕ ਦਿੱਤਾ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮਈ, 1987 ਵਿੱਚ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ, 1989 ਤੱਕ ਸਮਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਜੂਨ, 1989 ਤੱਕ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਕਲਾਜ 3(ਏ) ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮਾਨਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦਾਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੜ੍ਹੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਸੰਬਰ, 1989 ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਗਈ ਸੀ।

22. ਇੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ, ਜੇ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਸਪਰਿਕ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੀ ਛੱਡਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਠੇਕਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਕੁਆਂਟਮ ਮੇਰੂਇਟ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸੰਸਕਰਣ, ਵਾਲਿਊਮ 9 ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 694 ਨੂੰ ਉਪਯੋਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਠੇਕੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੇਕਰ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਰਾਸਰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

"694. ਉਲੰਘਣ ਲਈ ਸਮਾਪਤ ਠੇਕੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ। ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਰਾਸਰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ, ਉਹ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਠੇਕਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਕੁਆਂਟਮ ਮੇਰੂਇਟ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਨੇ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੰਮ ਲਿਖਣ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਪਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ; ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਾਦੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਖਰੀਦਦਾਰ ਲੱਭ ਲਿਆ, ਵਾਦੀ ਨੇ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।"

ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੁਆਂਟਮ ਮੇਰੂਇਟ ਦਾਅਵਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣ ਦੇ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਦਾਅਵਿਆਂ

ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਠੇਕਾ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਠੇਕਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਹੈ।"

ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਠੇਕਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 (ਅ) ਅਤੇ (ਬ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਠੇਕਾ ਨਿਭਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

23. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਠੇਕੇ ਦੀ ਛੱਡਣ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਕੌਂਤੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਪਏ 42,98,168/- ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਕੌਂਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 16 ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੇ 13.01.1999 ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਲਈ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਨਕਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ, ਖਾਸ ਛੱਡ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਰੋਕ ਦੇਣ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

24. ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate